

Az Európa
Tanács
Emberkeres-
kedelem
Elleni
Fellépéséről
szóló
Egyezménye

Az áldozatok
jogai

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Az emberkereskedelem megsérti számtalan ember jogait, és befolyásolja az életüket Európában és azon túl. Egyre több nőt, férfit és gyermeket kezelnek áruként határon túl vagy a saját országában, és egyre többen esnek kizsákmányolás vagy bántalmazás áldozatává.

■ Az Európa Tanács 2008. február 1-től érvényes Emberkereskedelem Elleni Fellépésről szóló egyezménye a következőket tűzi ki célul:

- ▶ az emberkereskedelem megelőzése,
- ▶ az emberkereskedelem áldozatainak védelme,
- ▶ az emberkereskedők üldözése, és
- ▶ a nemzeti és nemzetközi együttműködés összehangolásának elősegítése.

■ Az egyezmény a következőkre terjed ki:

- ▶ az emberkereskedelem minden megjelenési formájára, legyen az nemzeti vagy nemzeteken átívelő, szervezett bűnözéshez kötődő vagy sem,
- ▶ az emberkereskedelem minden áldozatára (nőkre, férfiakra és gyermekekre),
- ▶ a kizsákmányolás minden változatára (szexuális, kényszermunka vagy szolgáltatások, rabszolgamunka, szolgaság, szerveltávolítás, stb.).

■ Fő hozzáadott értékének az emberi jogok és az áldozatok védelmének a középpontba helyezése tekinthető. Az Egyezmény az emberkereskedelmet az emberi jogok megsértéseként és az emberi méltóság és sértetlenség elleni támadásként határozza meg. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti hatóságok felelőssé tehetőek, amennyiben nem teszik meg az emberkereskedelem megelőzésére szolgáló intézkedéseket, nem védik meg az áldozatokat és nem nyomoznak hatékonyan ezekben az esetekben.

■ Az emberkereskedelem egy olyan, az egész világon elterjedt jelenség, amely nem ismer határokat, így az Egyezmény a világ minden országára érvényes és nyitva áll azok előtt.

MI AZ EMBERKERESKEDELEM?

— Az Egyezmény az emberkereskedelmet három elem kombinációjaként határozza meg:

- ▶ egy **cselekmény**: személyek toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy átvétele;
- ▶ bizonyos **eszközök** igénybevételével: fenyegetés, erőszak vagy bármilyen más formában történő kényszerítés, emberrablás, szélhámosság vagy csalás, hatalommal vagy kiszolgáltatottsággal történő visszaélés, anyagi ellenszolgáltatás vagy más előnyök nyújtása vagy elfogadása acélból, hogy megszerezzék egy olyan személy beleegyezését, akinek hatalma van egy másik személy felett;
- ▶ **kizsákmányolás** céljával: magában kell foglalja legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszerszolgálatát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy szerveltávolítást.

MI A KÜLÖNBSÉG AZ EMBERKERESKEDELEM ÉS AZ EMBERCSEMPÉSZET KÖZÖTT?

— Míg az embercsempészet célja az illegális határátlépés, pénzügyi vagy egyéb anyagi juttatás közvetett vagy közvetlen megszerzése érdekében, az emberkereskedelem célja a kizsákmányolás. Továbbá az emberkereskedelem nem feltétlenül foglalja magába a határátlépést, az adott országon belül is lehetséges.

KI SZÁMÍT AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATÁNAK?

■ Bárki az emberkereskedelem áldozatává válhat - nők, férfiak és gyermekek, bármely életkorú vagy társadalmi állású személyek. Azokat, akik az emberkereskedelem áldozatává válnak, kényszeríthetik például szexuális szolgáltatásokra, ingyenes vagy nagyon rosszul fizetett munkára, vagy eltávolítják a szerveiket. A kizsákmányolás gyakran fizikai vagy érzelmi erőszakkal és fenyegetéssel társul, amely egyaránt irányulhat az áldozatra és annak családjára.

■ Az egyezmény alapján emberkereskedelem áldozatának számít az, akit egy országon belül vagy határon túlra toboroztak elszállítottak, átadtak, rejtegettek vagy átvettek, fenyegetéssel, erőszakkal, csalással, kényszerrel vagy bármilyen más illegális eszközzel, kizsákmányolás céljából.

■ Egy gyermek mindenképpen emberkereskedelem áldozatának számít, tekintet nélkül a toborzás, elszállítás, átadás, rejtegetés vagy átvétel **módjára**, ha a cél a kizsákmányolás.

■ Az egyén kizsákmányolásba történő „beleegyezése” lényegtelen, ha bármilyen formájú **eszközzel** (kényszerítés, csalás, sebezhető pozícióval való visszaélés, stb.) alkalmazták. Továbbá, az egyén akkor is emberkereskedelem áldozatának számít, ha maga a kizsákmányolás még nem történt meg, de valamelyik említett **eszközzel** valamelyik említett **cselekménynek** vetették alá.

MILYEN JOGAI VANNAK AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAINAK AZ EGYEZMÉNY ALAPJÁN?

Azonosítás

■ Az emberkereskedelem áldozatait hivatalosan azonosítani kell, elkerülve ezzel, hogy szabályellenes bevándorlóként vagy bűnözőkként kezeljék őket. Az azonosítást erre kiképzett szakértők végzik (rendőrök, szociális munkások, munkaügyi felügyelők, orvosok, támogatók, stb.), akik elfogadott eljárásrendet és azonosítási kritériumokat alkalmaznak.

Pihenő- és gondolkodási idő

■ Az áldozatok már a formális áldozati státusz megítélése előtt jogosultak minimum 30 nap pihenőidőre, ezen időtartam alatt kikerülhetnek az emberkereskedők befolyása alól, és fontolóra vehetik a hatóságokkal való együttműködést az emberkereskedelmi bűntettek kivizsgálásában. Ezen időszak alatt nem utasíthatók ki az országból, és még akkor is jogosultak segísége, ha illegálisan tartózkodnak az adott államban.

Segítségnyújtás

■ Tekintet nélkül arra, hogy az áldozatok hajlandók-e együttműködni a bűnügyi nyomozásban, jogosultak az alábbiakra:

- ▶ megfelelő és biztonságos szálláshely
- ▶ pszichológiai segítség
- ▶ anyagi segítség
- ▶ sürgősségi orvosi ellátás igénybevétele
- ▶ fordítási és tolmácsolási szolgáltatások
- ▶ tanácsadás és tájékoztatás
- ▶ segítségnyújtás a büntetőjogi eljárás alatt
- ▶ hozzáférés a munkaerőpiachoz, szakmai képzés és oktatás, amennyiben jogszerű a tartózkodás az országban.

Jogsegély

■ Az emberkereskedelem áldozatai jogosultak a jogaikkal és minden idevágó eljárással kapcsolatos tájékoztatásra azon a nyelven, melyet megértenek. Jogosultak jogsegélyre is, meghatározott körülmények esetén pedig ingyenes jogi támogatásra.

Tartózkodás engedély

■ Az áldozatok megújítható tartózkodási engedélyt kaphatnak, amennyiben személyes körülményeik indokolják vagy együtt kell működniük a helyi hatóságokkal emberkereskedelem bűncselekménye elleni nyomozásban,. A tartózkodás engedély megadása nem érinti menedékjoguk kérelmezését.

A magánélet és a személyazonosság védelme

■ Az áldozat személyi adatait nem lehet nyilvánosságra hozni, és csak meghatározott, törvényes céllal szabad tárolni. Semmilyen módon nem lehet úgy felhasználni, hogy azonosítani lehessen őket.

Vizsgálatok és bírósági eljárások alatti védelem

■ Az áldozatokat és hozzátartozóikat, amennyiben szükséges, védelem illeti meg az emberkereskedők esetleges megtorlása vagy megfélemlítése ellen. Ebbe beletartozik a fizikai védelem, az áthelyezés, a személyazonosság megváltoztatása és segítségnyújtás az álláskeresésben is.

Kártérítés

■ Az emberkereskedők áldozatainak joguk van pénzbeli kártérítéshez az emberkereskedők kezei közt elszenvedett sérüléseik miatt. Ezt a kártérítést vagy egy bíróság ítéli meg az emberkereskedők vagyonának lefoglalását követően, vagy az az állam nyújtja, ahol a kizsákmányolást elkövették.

Repatriálás és hazatérés

■ Az áldozatok hazájukba történő visszairányítása jogaikra, biztonságukra és méltóságukra figyelemmel kell történnjen, minden ezzel kapcsolatos jogi eljárás figyelembevételével. Visszatértükkor visszailleszkedési segítséget kell felajánlani számukra, pl. az oktatás és álláskeresés területén.

MIK AZ EMBERKERESKEDELEM GYERMEKÁLDOZATAINAK KÜLÖNLEGES JOGAI?

— Azon fent említett jogok mellett, melyek az emberkereskedelem minden áldozatát megilletik, a gyermekek az alábbi külön előnyökből is részesülhetnek:

- ▶ a kísérő nélküli gyermekeknek kijelölnek egy törvényes gondviselőt, aki legjobb érdekük szerint jár el;
- ▶ lépéseket tesznek a gyermekek személyazonosságának és állampolgárságának megállapítására, ha pedig a legjobb érdekeiket szolgálja, a családjukat is felkutatják;
- ▶ ha az áldozat életkora bizonytalan, de ésszerűen feltételezhető, hogy nem töltötte be a 18. életévét, gyermeknek kell tekinteni, és életkorának kiderítéséig különleges védelem illeti meg;
- ▶ a gyermekek jogosultak oktatásra és segítségre, szükségleteiknek megfelelően;
- ▶ a hazatelepítés előtt kockázati és biztonsági felmérést kell végezni, ahol kizárólagos szempont a gyermek legjobb érdekeinek szolgálata;
- ▶ a gyermekeket a vizsgálatok és bírósági eljárások alatt különleges védelem illeti meg.

AZ EGYEZMÉNY VÉGREHAJTÁSÁNAK FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE

— Minden országot, mely aláírta az Európa Tanács Egyezményét, rendszeresen figyelemmel kísér az Emberkereskedelem Elleni Fellépés Szakértői Csoportja (GRETA). A GRETA feladata gondoskodni arról, hogy az egyezményben lefektetett rendelkezéseket hatékonyan hajtsák végre, tiszteletben tartva az áldozatok jogait.

— A GRETA országról országra elemzi a fennálló helyzetet, jelentéseket készít, melyek a jó gyakorlatokat és a hiányosságokat azonosítják, valamint ajánlásokat fogalmaz meg, hogyan lehetne az Egyezmény végrehajtását továbbfejleszteni az egyes országokban. A jelentéseket és az ajánlásokat közzéteszik az Európa Tanács emberkereskedelem elleni weboldalán.

Elérhetőségek és további információk

Európa Tanács Titkársága Egyezmény az Emberkereskedelem
Elleni Fellépésről (GRETA és a Felek Bizottsága)

Európa Tanács / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Franciaország / France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking